

Werken aan bodemkwaliteit voor waterinfiltratie win-win voor landbouw en waterbeheerder

Nick van Eekeren

Kapitaal van de bodem Ecosysteemdiensten

Belang bodemkwaliteit

Landbouw

- Productie
  - Kwantiteit
  - Kwaliteit
- Kosten
- Risicobeheersing

Waterbeheer

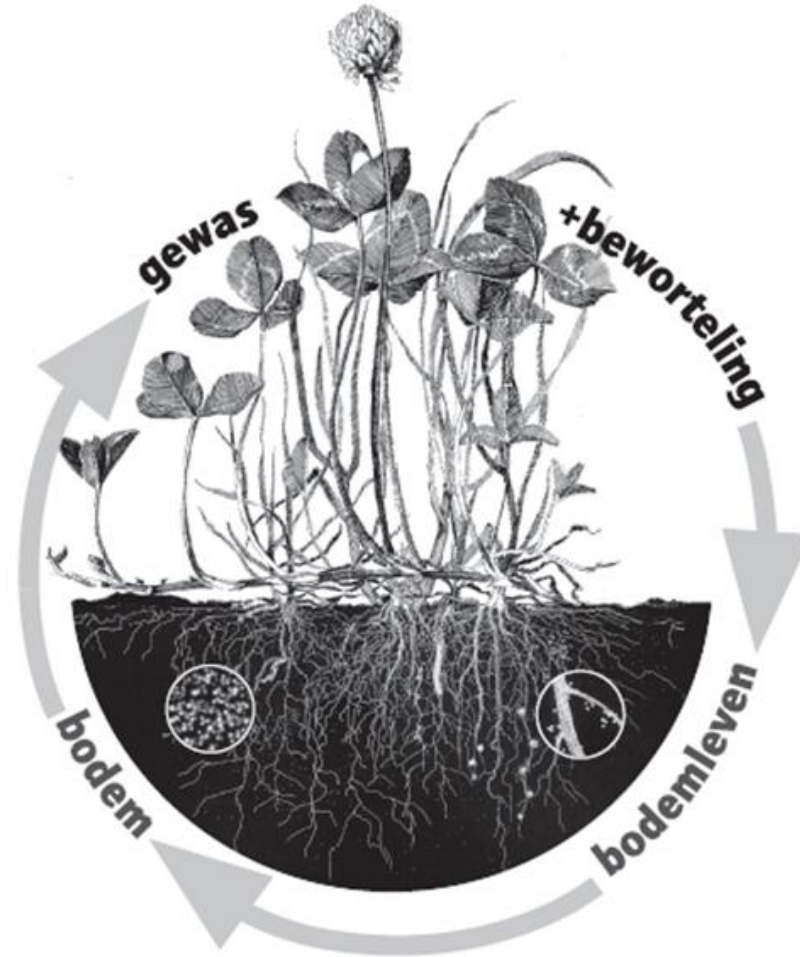
- Waterkwantiteit
  - Buffer bij droogte
  - Waterinfiltratie bij piekregenval
- Waterkwaliteit
  - Minder maaiveldafvoer
  - Binden nutriënten
  - Afbraak gewasbeschermingsmiddelen
  - Afbraak antibiotica

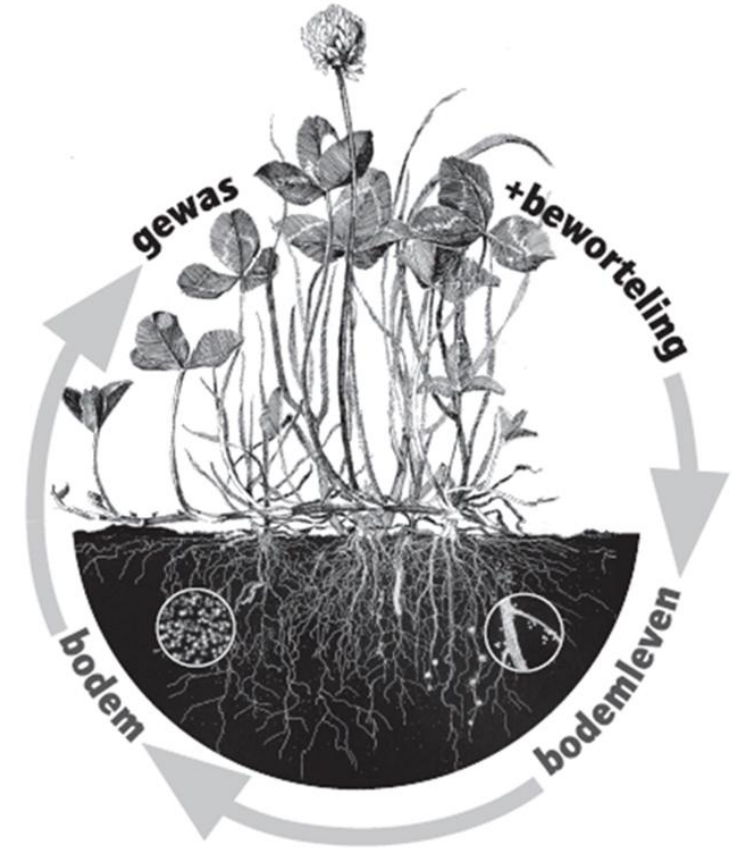
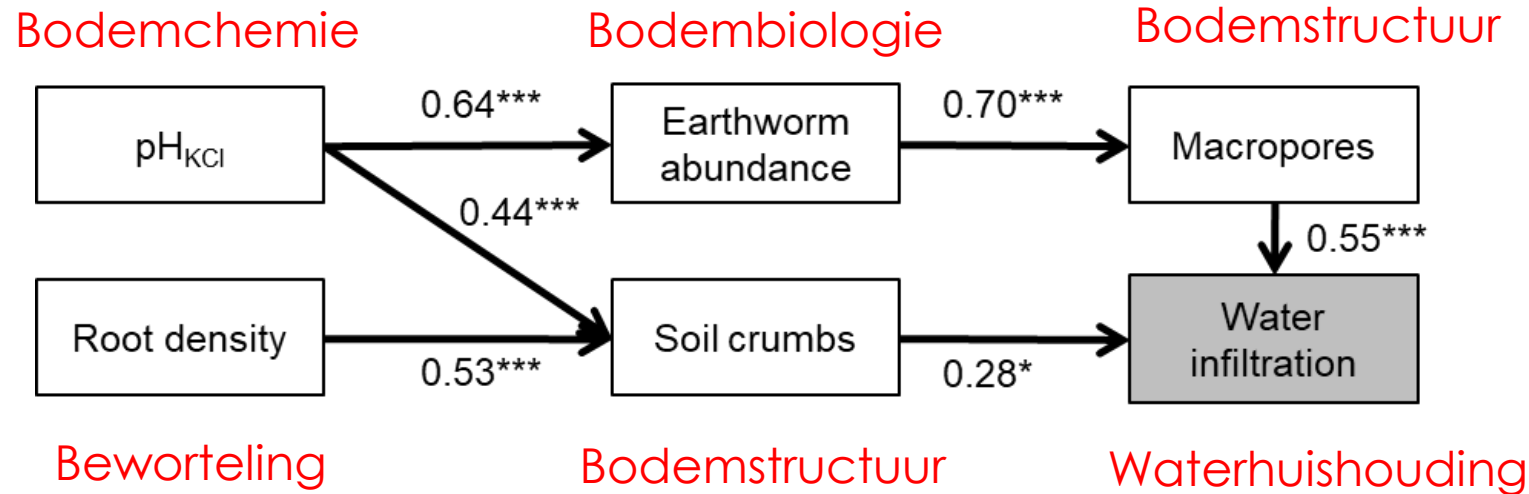

Werken aan water en bodem is werken aan een *integraal* pakket van

1. Waterhuishouding
2. Organische stof
3. Bodemstructuur
4. Beworteling
5. Bodemleven
6. Bodemchemie

Cyclus gewas/beworteling en bodem Onderbouwd

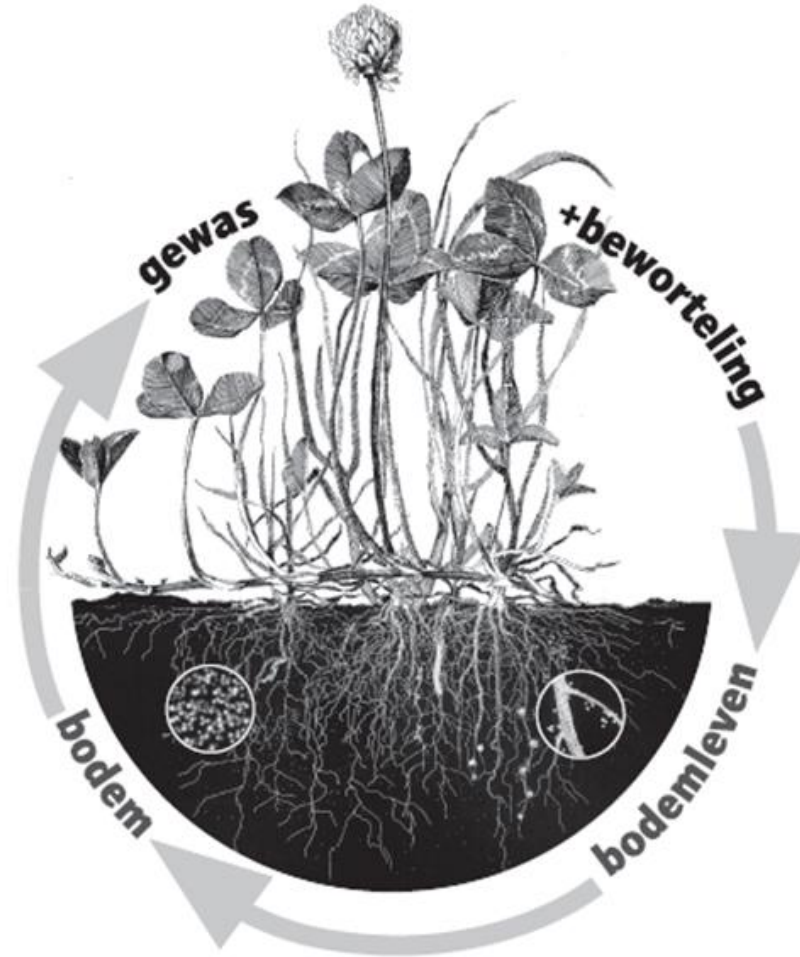

Vertaling van verschillen naar effect op waterinfiltratie

Zes elementen	Parameter	Eenheid	20 Veehouderij graslanden	20 Natuurlijke graslanden
Bodemchemie	pH		4,8	4,4
Bodembiologie	Wormen	n m ²	587	270
Beworteling	Wortels	n 400 cm ²	306	153
Bodemstructuur	Macroporiën	n 400 cm ²	5,5	2,4
Bodemstructuur	Kruimelstructuur	%	79	46
	Waterinfiltratie	mm/min	31,6	6,2

Werken aan water en bodem is werken aan een *integraal* pakket van

1. Waterhuishouding
2. Organische stof
3. Bodemstructuur
4. Beworteling
5. Bodemleven
6. Bodemchemie

3. Werken aan bodemstructuur

Structuur werkt aan waterkwaliteit en -kwantiteit via:

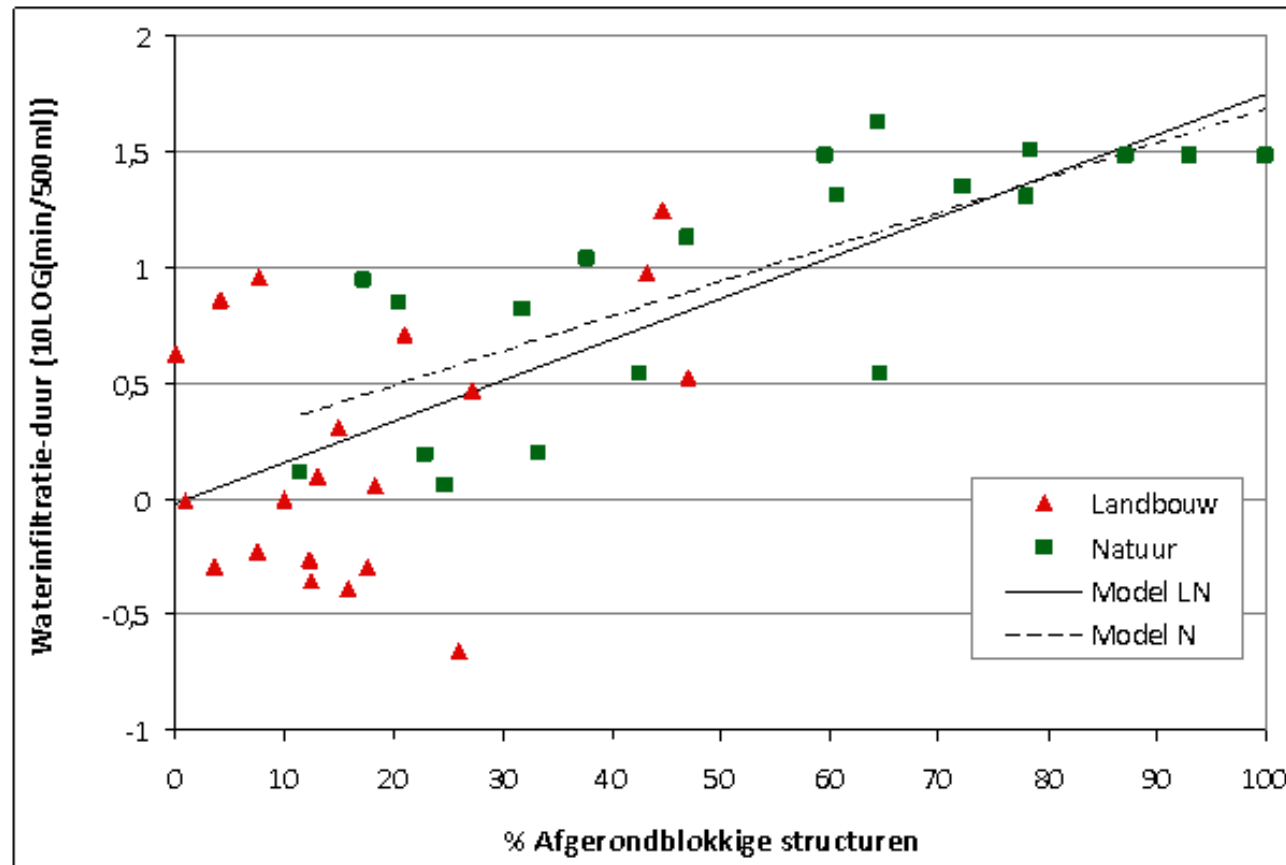
- **Betere waterinfiltratie**
- Minder afspoeling van nutriënten, antibiotica en bestrijdingsmiddelen
- Beter water vasthouden
- Diepere beworteling
- Betere benutting nutriënten

Win-win voor landbouw en waterbeheerder

Effect bodemstructuur op waterinfiltratie

3. Werken aan bodemstructuur: Voorkomen verdichting

- Waterhuishouding
- Timing
- Machine keuze
- Banden keuze
- Banden druk
- Etc.

Opheffen verdichting

4. Werken aan wortels

Wortels werken aan waterkwaliteit/kwantiteit via:

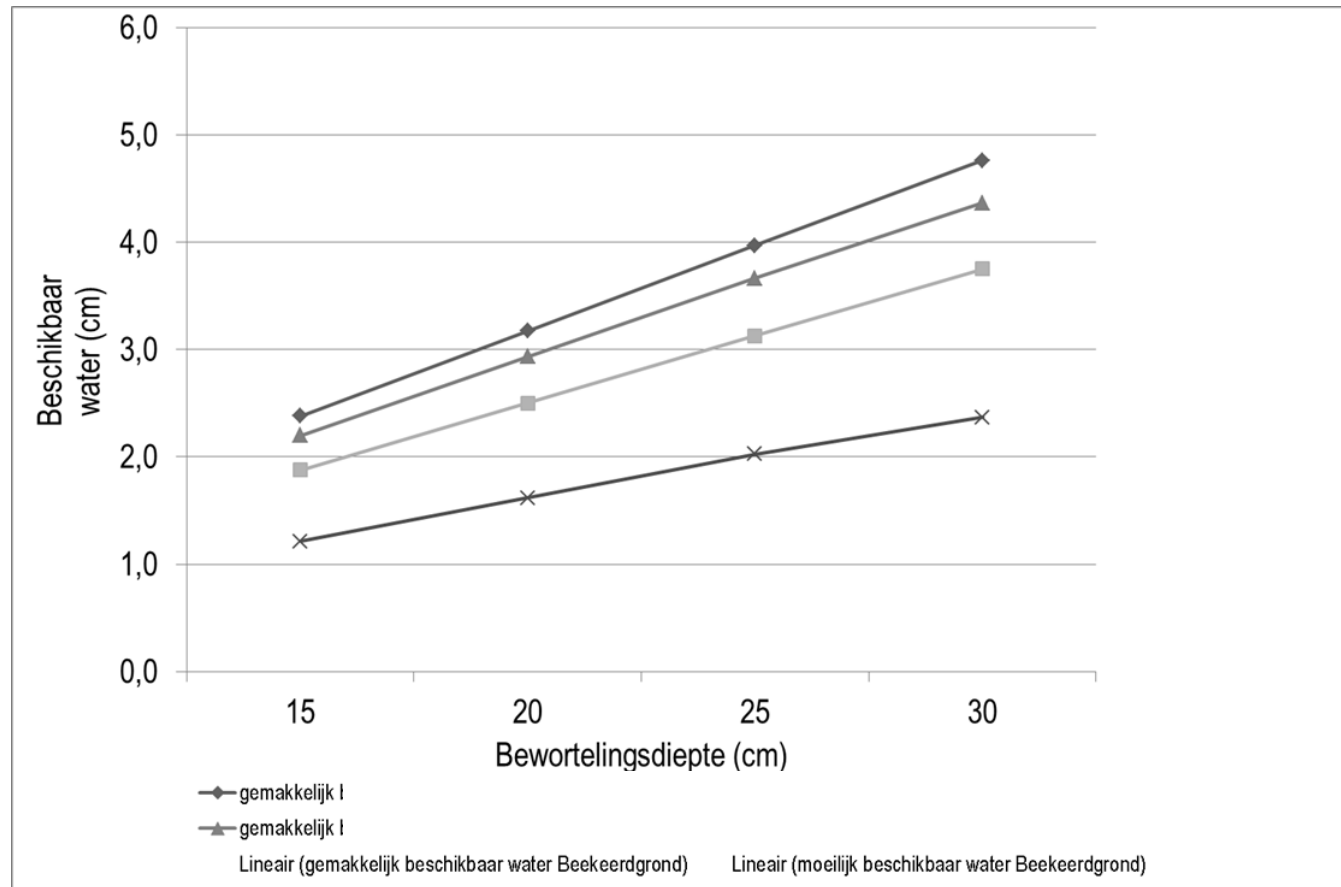
- **Verbetering bodemstructuur en waterinfiltratie**
- Intensievere beworteling P-benutting
- Diepere beworteling N-benutting
- Voeding bodemleven
- Verhogen organische stof

Win-win voor landbouw en waterbeheerder

Bewortelingsdiepte en waterbeschikbaarheid

In Australië is vuistregel:

Elke 10 cm bewortelingsdiepte is halve ton graan productie per ha

Faber, et.al. 2012.

4. Werken aan wortels: Maatregelen

Stimulering wortels door:

- Gewaskeuze
  - Rassen
  - Soorten (grassen, klavers en kruiden)
- Bodemmaatregelen
- Management

5. Werken aan bodemleven

Bodemleven werkt aan waterkwaliteit/kwantiteit via:

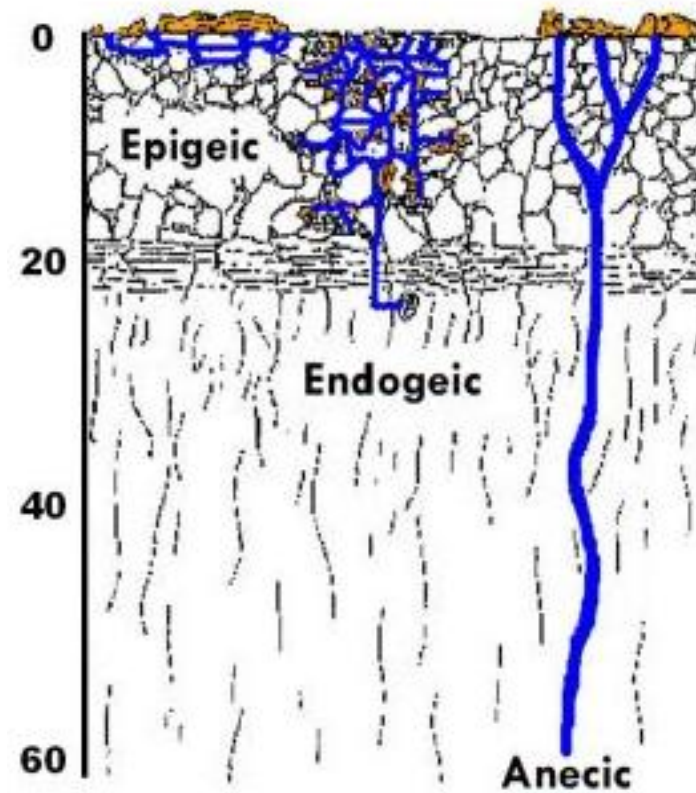
- **Directe relatie met waterinfiltratie**
- Verbetering structuur
- Diepere beworteling
- Ziekte weerbaarheid bodem
- Afbraak middelen
- Nutriënten vastleggen

Win-win voor landbouw en waterbeheerder

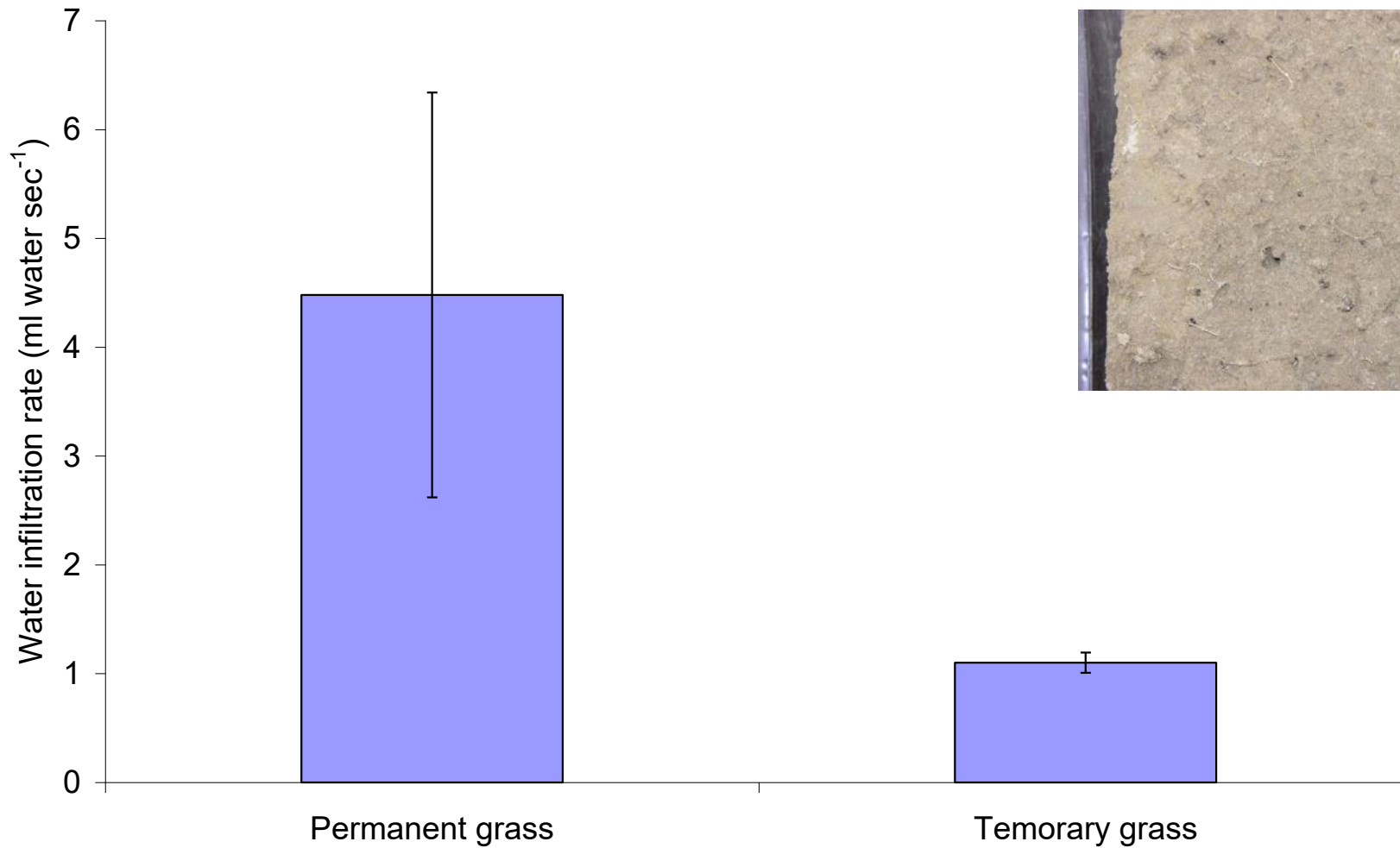

Ecologische groepen van regenwormen

Gemeten volume van wormengangen 12,9 l per m²

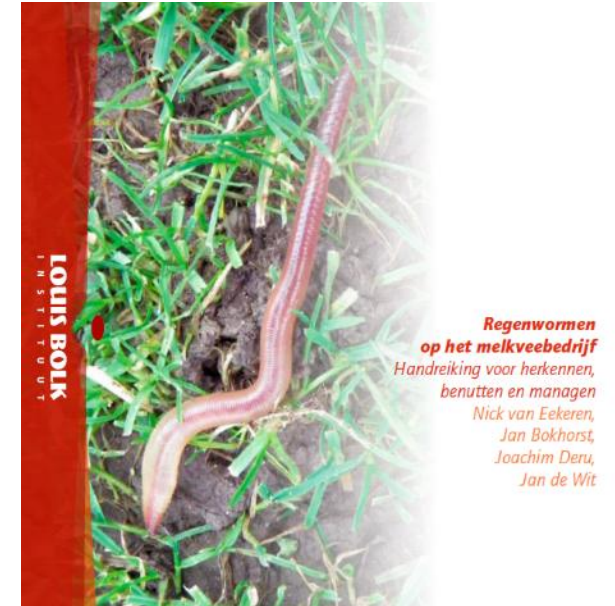
Effect op waterinfiltratie

5. Werken aan bodemleven: Maatregelen

Stimulering aantallen en soorten via:

- Minimaliseren verstoring/grondbewerking
- Kwantiteit voedsel/bemesting
- Kwaliteit voedsel/bemesting
  - N (o.a. klaver) voor bodembewoner
  - C (o.a. vaste mest) voor strooiselbewoners
- Stabiliteit voedsel (o.a. blijvend grassland)
- Enten/Introductie

Proef enten/introductie

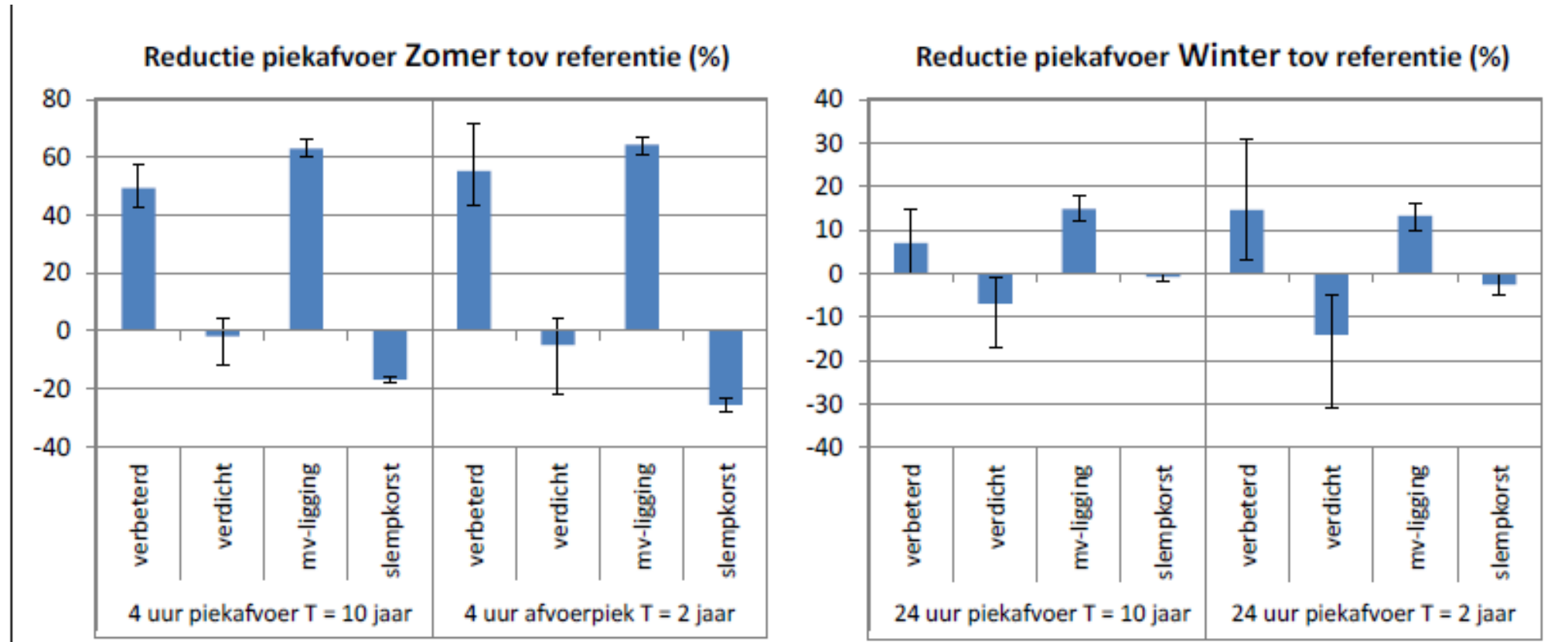
Aanleg proef

“Oogst”

Resultaten verbetering bodemkwaliteit

- Veel maatregelen win-win landbouwer en waterbeheerder
- Werken aan bodem is werken aan zes elementen van bodemkwaliteit
- Maatregelen sluiten vaak op elkaar aan
  - Vanuit maatregel: Blijvend grasland goed voor organische stof, bodembiologie, bodemstructuur, bodemchemie en waterhouding
  - Vanuit zes elementen: betere beworteling stimuleert bodemleven, verbetert structuur en verhoogd organische stof

Meer lezen Bodemsignalen Grasland

Stuur postadres naar n.vaneekeeren@louisbolk.nl

